

KRITIKA A BIBLIOGRAFIE

»HLAVNÍ RYSY OPERAČNÍHO UMĚNÍ SOVĚTSKÉ ARMÁDY V DESETI DRITIVÝCH ÚDERECH«¹⁾

Kniha, kterou vydalo Naše vojsko a jejímž autorem je podplukovník Spišiak, patří bezesporu mezi první knihy zpracované příslušníkem naší armády v oboru vojenské vědy. I když je určena širšímu kruhu čtenářů a z toho důvodu nejsou a nemohou být v ní obsaženy podrobně rozpracované stati o vojenském umění, dává dostatek materiálu ke studiu a pochopení otázek vojenské vědy a operačního umění zvláště.

Autor v první stati knihy osvětluje hlavní zásady sovětské vědy. V této části pochopitelně vychází ze základních thesů a formulace klasiků marxismu-leninismu a zkušených představitelů Sovětské armády. Neuvádí však uvedené formulace jen jako prosté výpisky, ale sestavuje je do logického sledu, vysvětluje hlavní these na praktických příkladech z historie vojenství a poukazuje na jejich dialektickou spojitost a vzájemnou podmíněnost. Podařilo se tak autoru v první stati podat přehledný a poměrně stručný a pochopitelný výklad hlavních zásad sovětské vědy i pro nejširší vojenské kádry. V jednom místě této části však došlo k některým nepřesnostem, které pokládám za nutné v zájmu čtenářů podrobněji osvětlit a upřesnit.

Na str. 23 autor osvětluje operační umění za první světové války; přitom studuje operace kapitalistických armád, především německé, francouzské a anglo-americké. Jestliže autor na str. 18 ve stati o hlavních zásadách operačního umění v prvním odstavci tvrdí, že buržoasní vojenské doktriny neznají theorii operačního umění, pak musí být důsledný a nevykládat o operačním umění německé, francouzské a anglo-americké armády.

Dále je nutno držet se správných formulací, které autor uvádí v jedné stati a v stejném smyslu je uplatňovat i ve všech ostatních. Na příklad na str. 10, druhý odstavec zdola, správně formuluje obsah a rozsah vojenského umění. Na str. 23, poslední odstavec, na str. 24, čtvrtý odstavec, uvádí v jednom smyslu operační umění a vojenské umění ve spojitosti s činností kapitalistických armád. Bylo by potřebné, aby v takovéto zásadní práci byly zásadní formulace stavěny vždy v stejném smyslu a nedávat stejný význam termínu »vojenské umění« a »operační umění«.

Kladem práce autora v této části je, že ukazuje nejen správné formulace, potvrzované praktickým uplatňováním jich na bojišti Sovětskou armádou, ale i současně poukazuje na nesprávné závěry buržoasních vojenských theoretiků.

V druhé části rozvádí autor konkrétně 10 drtivých úderů. Jednotlivé údery popisuje stručně a vystižně, při čemž dává čtenáři jasnou představu o řešení podstatných otázek. V tom vidí hlavní úkol své práce.

¹⁾ Podplukovník Michal Spišiak »Hlavní rysy operačního umění Sovětské armády v deseti drtivých úderech«, Naše vojsko, 1955, 158 stran textu a 22 náčrtů.

Nejdůležitější část práce podplukovníka Spišiaka je nutné vidět v třetí části »Charakteristické rysy pozemních operací Sovětské armády, provedených v roce rozhodujících vítězství«.

V této části rozvádí a populárně vysvětluje na praktických případech každý charakteristický rys operace Sovětské armády, při čemž se nám jasně ukazuje při rozboru každého rysu politický a morální převaha Sovětské armády, sovětské vojenské vědy a sovětského státního zřízení nad zřízením kapitalistickým, především nad fašistickou Hitlerovou armádou. Ukazuje nám vysokou organizační schopnost velitelského sboru, který při řešení každého problému prakticky uplatňoval ve vojenském umění všechny poučky marxisticko-leninské teorie.

V poslední části, která přímo nesouvisí s vlastní prací, porovnává autor operace anglo-amerických armád v roce 1944 s operacemi Sovětské armády. Autor se opírá o skutečnosti, které věrně popisuje. V této části však nevysvětlil správně příčiny odkládání invase spojeneckých armád, takže může vzniknout i nesprávný, ba přímo škodlivý názor čtenářů o schopnostech anglo-amerických armád. Dnes je nám již zcela jasné, proč postupovali spojenecké armády na západě tak pomalým tempem. Nebylo to proto, že snad jejich velitelský sbor nemá potřebné organizační schopnosti. Sama příprava a provedení invase dokázala, že je mají a dovedou i předvídat. Nebylo to ani proto, že by snad velení nedovedlo využít daných možností k obklíčení a zničení nepřítele. Vyjádření generála Pattona, které uvádí autor na str. 153, ukazuje, že velitelé znali tyto možnosti a že dějiny skutečně jasně ukázaly, proč těchto možností nebylo využito. Bylo to proto, že západní spojenci prostě neměli zájem na tom, aby připravili německým vojskům na západě rozhodující porážku a tím dávali německému velení přímo pobídku k tomu, aby odvádělo svá vojska na východní frontu s cílem oslabování Sovětské armády. Hlavními důvody pro oddalování začátku invase nebylo počasí, měsíc, vítr atd., jak je uvádí autor, ale hlavním důvodem bylo získat čas, aby především krvácela co nejvíc Sovětská armáda a aby se vyčerpal jejich velký hospodářský konkurent — hitlerovské Německo, avšak ne tak, aby byl poražen, ale aby mu zbyly síly k tomu, aby byl schopen dělat pro Angloameričany v Evropě četníka nad evropskými vasaly po válce.

Skutečné provedení invase bylo pak již vynuceno strachem, že Sovětská armáda na svém vítězném postupu pronikne až na Kanál, což považovali za horší než porážku Hitlera.

V tom je nutno vidět jednu z hlavních příčin, a ne líčit situaci tak, jako by anglo-americké armády byly neschopné, prohnílé, jak bývá vyvozováno z průběhu ardenské operace, a jako by bylo možno zcela lehce je vrhnout do moře.

K takovému podceňování kapitalistických armád vychovávat příslušníky naší armády nesmíme. Těmito otázkami by se měl autor knihy v této části zabývat.

Autor tuto skutečnost jasně vidí, ovšem dojem, který získá čtenář ze studia celé čtvrté části knihy, nemůže být smazán posledními dvěma správnými odstavci na konci statí (str. 156).

V závěru je nutné kladně hodnotit snahu autora rozpracovat některé otázky operačního umění Sovětské armády a v tomto smyslu by měla být iniciativa autorova vzorem i pro další příslušníky naší armády.

Generál-major Ján Lipový